

Na temelju čl. 27. i 141. Zakona o bankama („Službene novine Federacije BiH“, broj 27/17), čl. 5. stavak (1) točka h) i 19. stavak (1) točka c) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 75/17) i članka 12. stavak (1) točka d) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 3/18), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici održanoj 26.11.2024. donosi

ODLUKU
O NAČINU UTVRĐIVANJA SISTEMSKI ZNAČAJNE BANKE I ZAŠTITNOG
SLOJA KAPITALA ZA SISTEMSKI ZNAČAJNU BANKU

Članak 1.

Predmet

- (1) Odredbama ove odluke propisuje se način utvrđivanja sistemski značajne banke u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FBiH), postupak i metodologija utvrđivanja sistemski značajne banke u FBiH, te zaštitni sloj kapitala za sistemski značajnu banku.
- (2) Odredbe ove odluke primjenjuju se na banke sa sjedištem u FBiH kojima je Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija) izdala dozvolu za rad.

Članak 2.

Pojmovi

Pojmovi koji se koriste u ovoj odluci imaju sljedeća značenja:

- a) **Sistemski rizik** - definiran člankom 2. točka rr) Zakona o bankama.
- b) **Sistemski značajna banka** - definirana člankom 2. točka ss) Zakona o bankama.
- c) **Zaštitni sloj kapitala za sistemski značajnu banku** je makroprudencijalni instrument kojim se od banke koja se identificira kao sistemski značajna za FBiH zahtijeva da održava redovni temeljni kapital u visini od 0% do 3% ukupnog iznosa izloženosti riziku banke. Ovaj sloj kapitala ima ključnu ulogu u održavanju financijske stabilnosti.
- d) **Ukupan iznos izloženosti riziku** - iznos izračunat sukladno članku 38. stavak (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke.
- e) **Zahtjev za kombinirani zaštitni sloj** - definiran člankom 45. stavak (7) Odluke o izračunavanju kapitala banke.

Članak 3.

Metodologija za utvrđivanje sistemski značajne banke

- (1) Sistemski značajna banka u FBiH utvrđuje se na temelju sljedećih kriterija definiranih Zakonom o bankama:
 - a) veličina
 - b) povezanost s ostalim sudionicima u financijskom sektoru
 - c) zamjenjivost u financijskom sektoru
 - d) složenost poslovanja.Pregled kriterija, pokazatelja i pripadajućih pondera prikazan je u tablici 1:

Tablica 1.		
Kriteriji	Pokazatelji	Ponder
Veličina	Ukupna imovina (neto)	25%

Povezanost s ostalim sudionicima u financijskom sektoru	Depoziti banaka i nebankarskih financijskih institucija (rezidenti)	8,33%
	Kredit bankama i nebankarskim financijskim institucijama (rezidenti)	8,33%
	Neosigurani depoziti (izuzev depozita opće države, bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija)	8,33%
Zamjenjivost u financijskom sektoru	Vrijednost međubankarskih bezgotovinskih platnih transakcija	8,33%
	Depoziti stanovništva i privatnih poduzeća (rezidenti)	8,33%
	Kredit stanovništva i privatnih poduzeća (rezidenti)	8,33%
Složenost poslovanja	Dužnički vrijednosni papiri (rezidenti)	8,33%
	Obveze prema nerezidentima	8,33%
	Potraživanja od nerezidenata	8,33%

- (2) Pokazatelji iz tablice 1. stavka (1) ovoga članka izračunavaju se sukladno Prilogu 1., koji je sastavni dio ove odluke.
- (3) Broj bodova izračunava se na način da se:
- vrijednost pokazatelja svake pojedinačne banke podijeli s ukupnim zbrojem vrijednosti pojedinačnog pokazatelja za sve banke u bankarskom sektoru FBiH;
 - dobiveni pokazatelji se množe sa 10000 kako bi se izrazili u baznim bodovima;
 - pokazatelji iskazani u baznim bodovima množe se s pripadajućim ponderom na razini kriterija i zbrajaju kako si se dobili bodovi po kriterijima za svaku banku;
 - bodovi po kriterijima se ponderiraju i zbrajaju kako bi se dobili ukupni bodovi za svaku banku.
- (4) Koeficijent sistemske značajnosti banke (u daljnjem tekstu: KSZB) računa se prema sljedećoj formuli:

$$KSZB = \left(0,25x \frac{UI_{ij}}{\sum_{i=1}^n UI_{ij}}\right) x10000 + \left[0,0833x \left(\frac{DBNBI_{ij}}{\sum_{i=1}^n DBNBI_{ij}} + \frac{KBNBI_{ij}}{\sum_{i=1}^n KBNBI_{ij}} + \frac{ND_{ij}}{\sum_{i=1}^n ND_{ij}}\right)\right] x10000 + \left[0,0833x \left(\frac{VMBPT_{ij}}{\sum_{i=1}^n VMBPT_{ij}} + \frac{DPS_{ij}}{\sum_{i=1}^n DPS_{ij}} + \frac{KPS_{ij}}{\sum_{i=1}^n KPS_{ij}}\right)\right] x10000 + \left[0,0833x \left(\frac{DVP_{ij}}{\sum_{i=1}^n DVP_{ij}} + \frac{ONR_{ij}}{\sum_{i=1}^n ONR_{ij}} + \frac{PNR_{ij}}{\sum_{i=1}^n PNR_{ij}}\right)\right] x10000$$

pri čemu je:

- UI_{ij}** Ukupna imovina (neto) i-te banke u j-tom razdoblju
- DBNBI_{ij}** Depoziti banaka i nebankarskih financijskih institucija (rezidenti) i-te banke u j-tom razdoblju
- KBNBI_{ij}** Kredit bankama i nebankarskim financijskim institucijama (rezidenti) i-te banke u j-tom razdoblju
- ND_{ij}** Neosigurani depoziti (izuzev depozita opće države, bankarskih institucija i ostalih financijskih društava) i-te banke u j-tom razdoblju
- VMBPT_{ij}** Vrijednost međubankarskih bezgotovinskih platnih transakcija i-te banke u j-tom razdoblju
- DPS_{ij}** Depoziti stanovništva i privatnih poduzeća (rezidenti) i-te banke u j-tom razdoblju
- KPS_{ij}** Kredit stanovništva i privatnih poduzeća (rezidenti) i-te banke u j-tom

	razdoblju
DVP_{ij}	Dužnički vrijednosni papiri (rezidenti) i-te banke u j-tom razdoblju
ONR_{ij}	Obveze prema nerezidentima i-te banke u j-tom razdoblju
PNR_{ij}	Potraživanja od nerezidenata i-te banke u j-tom razdoblju
n	Broj banaka u bankarskom sektoru FBiH u razdoblju j.

Članak 4.

Pragovi i načela za utvrđivanje sistemskog značaja banke

- (1) Prag koeficijenta sistemske značajnosti na temelju koje se banka svrstava u grupu sistemski značajnih banaka utvrđuje se na ukupan broj od minimalno 800 baznih bodova uzimajući u obzir sve kriterije iz članka 3. stavka (1) ove odluke.
- (2) Agencija kao sistemski značajnu banku može odrediti i banku koja ne ispunjava uvjete iz stavka (1) ovoga članka u slučaju:
 - a) kada ta banka po jednom ili više kriterija iz članka 3. stavka (1) ove odluke ispunjava uvjet iz stavka (1) ovoga članka koji se odnosi na prag koeficijenta sistemske značajnosti banke pri čemu se kod izračuna rezultata na razini kriterija ne uzima u obzir ponder koji kriterij dobiva pri izračunu ukupnog broja bodova za banku;
 - b) kada koeficijent sistemske značajnosti banke odstupa do 150 baznih bodova od praga koeficijenta sistemske značajnosti iz stavka (1) ovoga članka;
 - c) postojanja ključnih funkcija banke identificiranih od strane Agencije;
 - d) drugih specifičnih okolnosti.
- (3) U slučaju primjene stavka (2) ovoga članka Agencija će dati obrazloženje za isto.
- (4) Nakon što se na temelju Metodologije za utvrđivanje sistemski značajne banke (u daljnjem tekstu: Metodologija) utvrdi da je banka sistemski značajna, Agencija će donijeti posebno rješenje za svaku sistemski značajnu banku, u okviru kojeg će definirati krajnji rok za usklađivanje sa zahtjevom za održavanje zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku.
- (5) Agencija utvrđuje i jednom godišnje ažurira listu sistemski značajnih banaka u FBiH sukladno Metodologiji i preispituje obvezu održavanja zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku.
- (6) Ukoliko nakon izdavanja rješenja iz stavka (4) ovoga članka, a prije sljedećeg utvrđivanja sistemski značajnih banaka, dođe do promjene okolnosti definiranih u st. (1) ili (2) ovoga članka, tako da banka više ne ispunjava uvjete sistemske značajnosti, Agencija može staviti izvan snage rješenja iz stavka (4) ovoga članka prije sljedećeg utvrđivanja sistemski značajnih banaka.

Članak 5.

Zaštitni sloj kapitala za sistemski značajnu banku

- (1) Zaštitni sloj kapitala za sistemski značajnu banku iz članka 2. točka c) ove odluke je sloj kapitala koji se koristi kao dodatna zaštita za povećan rizik koji proizlazi iz veličine banke, njenog položaja u bankarskom sektoru FBiH, značajnosti i povezanosti s ostatkom financijskog sektora.
- (2) Zaštitni sloj kapitala za sistemski značajnu banku je regulatorni kapital koji je sistemski značajna banka dužna održavati u obliku redovnog temeljnog kapitala sukladno Odluci o izračunavanju kapitala banke na pojedinačnoj, konsolidiranoj ili potkonsolidiranoj osnovi.
- (3) Agencija može odrediti stopu zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku u visini od 0% do 3% ukupnog iznosa izloženosti riziku iz članka 2. točka d) ove odluke, te se ista utvrđuje u stupnjevima prilagođavanja od 0,5 postotnih bodova u odnosu na ukupan iznos izloženosti riziku, izračunat sukladno članku 38. stavak (3) Odluke o izračunavanju kapitala

banke.

- (4) Stope zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku određuju se na temelju pripadajućih raspona KSZB prikazanih u tablici 2.

Tablica 2.	
KSZB	Stopa zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku
0-499	0,50%
500-799	1,00%
800-1399	1,50%
1400-1999	2,00%
2000-2599	2,50%
≥2600	3,00%

- (5) U slučaju kada banka ne ispunjava prag KSZB iz članka 4. stavka (1) ove odluke, te je Agencija utvrdila istu kao sistemski značajnu na temelju kriterija iz članka 4. stavka (2) ove odluke, banka je dužna primjenjivati stopu zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku sukladno tablici 2. iz stavka (4) ovoga članka, a u zavisnosti od pripadajućeg KSZB.
- (6) Agencija može za sistemski značajnu banku utvrditi posebne regulatorne zahtjeve koji se odnose na kapital, izloženost rizicima, likvidnost i druge pokazatelje poslovanja sukladno Zakonu o bankama i drugim podzakonskim propisima Agencije, kao i posebne zahtjeve u vezi s izvješćivanjem.
- (7) Kada banka podliježe zahtjevu za održavanje zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik utvrđen sukladno Odluci o utvrđivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva i mjera za ograničavanje sistemskih rizika, taj se zaštitni sloj kapitala dodaje zaštitnom sloju kapitala za sistemski značajnu banku.

Članak 6.

Lista sistemski značajnih banaka

- (1) Agencija utvrđuje i jednom godišnje ažurira listu sistemski značajnih banaka u FBiH, najkasnije do kraja tekuće godine, a na temelju podataka banaka na pojedinačnoj osnovi zaključno sa 31.12. prethodne godine.
- (2) Lista sistemski značajnih banaka u FBiH i pripadajuće stope zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku objavljuju se na službenoj internetskoj stranici Agencije i dostavljaju Agenciji za bankarstvo Republike Srpske, Centralnoj banci Bosne i Hercegovine i Agenciji za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine.
- (3) Ukoliko nakon objave liste sistemski značajnih banaka, a prije sljedećeg utvrđivanja liste sistemski značajnih banaka, dođe do promjene okolnosti definiranih u članku 4. st. (1) i (2) ove odluke, tako da banka više ne ispunjava uvjete sistemske značajnosti, Agencija može ažurirati listu sistemski značajnih banaka.

Članak 7.

Ograničenje raspolaganja redovnim temeljnim kapitalom

- (1) Banka ne smije koristiti redovni temeljni kapital koji održava radi ispunjavanja zahtjeva za održavanje zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku, za:
- ispunjavanje zahtjeva navedenih u čl. 38. stavak (1) toč. a) do c) i 44. Odluke o izračunavanju kapitala banke;
 - dodatnih kapitalnih zahtjeva nakon procesa supervizorskog pregleda i procjene banaka;

- c) kapitalne preporuke utvrđene na temelju rezultata nadzornog testiranja otpornosti na stres.
- (2) Banka ne smije koristiti redovni temeljni kapital, koji se održava radi ispunjavanja jednog od elemenata zahtjeva za kombinirani zaštitni sloj kapitala iz članka 2. točka e) ove odluke za ispunjavanje drugih primjenjivih elemenata zahtjeva za kombinirani zaštitni sloj kapitala.

Članak 8.

Prijelazne i završne odredbe

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenim novinama Federacije BiH“, a primjenjuje se od 30.06.2025. godine.

Broj: U.O.-30-04/24
Sarajevo, 26.11.2024. godine

PREDSJEDNICA
UPRAVNOG ODBORA

Ivanka Galić, dipl. ecc., v.r.

Pregled pokazatelja koji se koriste za utvrđivanje sistemski značajne banke u FBiH

Pokazatelj	Definicija
Ukupna imovina (neto)	BA 40.00 Bilanca stanja - Izvješće o financijskom položaju na kraju razdoblja – red 310, kolona 010
Depoziti banaka i nebankarskih financijskih institucija (rezidenti)	BA 45.00 Struktura depozita – redovi 050, 060, 140, 150, kolona 060
Kreditni bankama i nebankarskim financijskim institucijama (rezidenti)	BA 42.00.c Potraživanja po kreditima – redovi 050 i 060, kolona 050
Neosigurani depoziti (izuzev depozita opće države, bankarskih institucija i ostalih financijskih društava)	ZE 02.00 (r0310, r0320; c0010, c0020, c0030, c0065)
Vrijednost međubankarskih bezgotovinskih platnih transakcija	UPP-1 Izvješće o izvršenim platnim transakcijama – redovi 3. i 4., kolona 040
Depoziti stanovništva i privatnih poduzeća (rezidenti)	BA 45.00 Struktura depozita – redovi 030, 070, 120, 160, kolona 060
Kreditni stanovništva i privatnih poduzeća (rezidenti)	BA 42.00 Potraživanja po kreditima – redovi 030 i 070, kolona 050
Dužnički vrijednosni papiri (rezidenti)	Obrazac: VP (kolona 16) dužnički VP, rezidenti
Obveze prema nerezidentima	BA 45.00 Struktura depozita – redovi 270 i 360, kolona 060; AP-UK Obveze po uzetim kreditima – kolona 6. nerezidenti; SD-HSK Subordinirani dug i hibridne stavke kapitala – kolona 5. subordinirani dug nerezidenti
Potraživanja od nerezidenata	BA 41.00 red 040, kolona 30; AP-NSD red 3., kolona UKUPNO, nerezidenti; dužnički VP, nerezidenti; BA 42.00.c red 090, kolona 50